

Aan de raad van de gemeente Olst-Wijhe.

Raadsvergadering d.d.	23 mei 2016
Agendapunt	11
Voorstelnummer	2016/
Opiniërend besproken d.d.	n.v.t.
<i>Portefeuillehouder</i>	wethouder H.G. Engberink
Kenmerk	16.014719 * *
Datum B&W-besluit	3 mei 2016
Onderwerp	Voorstel tot het kennis nemen van de Rapportage Bestuursopdracht Uitvoering Werk en Inkomen

INLEIDING

In september 2015 hebben wij de bestuursopdracht Uitvoering Werk en Inkomen vastgesteld. De bestuursopdracht is als volgt geformuleerd: Analyseer de huidige uitvoering op het beleidsterrein Werk en Inkomen en beschrijf op welke onderdelen er nog verbeteringen kunnen worden doorgevoerd om de doelstellingen van het Beleidskader Participatiewet in de komende jaren nog beter te kunnen realiseren. Geef hierbij geprioriteerd aan welke opties er zijn om verbeteringen door te voeren en aan welke randvoorwaarden dan moet worden voldaan.

Uitgangspunt bij het uitvoeren van de bestuursopdracht is dat er zoveel als mogelijk gebruik wordt gemaakt van de kracht van een relatief kleine gemeente en het goede van onze dienstverlening wordt behouden. In dit voorstel wordt ingegaan op de opgeleverde rapportage Bestuursopdracht Uitvoering Werk en Inkomen en aan de hand van de uitkomsten wordt een pakket van door te voeren verbetermogelijkheden geformuleerd.

BEOOGD RESULTAAT

Zoveel mogelijk mensen aan betaald werk te helpen, zodat zij weer in hun eigen bestaan kunnen voorzien, zelfredzaam zijn en participeren in de maatschappij. Tevens wordt bekeken op welke wijze er uitvoering kan worden gegeven aan de door u aangenomen motie “Werken aan Werk”¹.

KADER

Participatiewet
 Beleidskader Participatiewet 2015-2018
 Bestuursopdracht Uitvoering Werk en Inkomen
 Motie “Werken aan Werk”

ARGUMENTEN

In dit voorstel worden alleen de conclusies beschreven van de opgeleverde rapportage. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar de rapportage. Allereerst heeft er een analyse, inclusief formatieonderzoek, plaatsgevonden van de huidige uitvoering op het gebied van werk en inkomen. Hierbij is tevens de autonome ontwikkeling van het klantenbestand beschreven. Het tweede deel van de rapportage bestaat uit een inventarisatie van verbetermogelijkheden voor de toekomstige werkwijze inclusief de (financiële) randvoorwaarden.

¹ De motie houdt in dat de gemeenteraad het college opdraagt om op korte termijn doch uiterlijk voor 1 juli 2016, in samenwerking met de in Olst-Wijhe bestaande netwerken, een plan van aanpak “Werken aan Werk” aan de gemeenteraad aan te bieden dat zich richt op de lokale situatie. Met als doel om te komen tot een duurzame vermindering van het aantal bijstandsgerechtigden in de eerste plaats door te zoeken naar, eventueel nieuwe, banen waarmee een zinvolle bijdrage wordt geleverd aan de samenleving en, indien dit niet mogelijk is, via het opdoen van concrete arbeidservaring door bijstandsgerechtigden.

Analyse van de huidige werkwijze

Uit de analyse van de huidige werkwijze blijkt onder andere dat:

- De uitvoering kwalitatief goed is;
- Er kosteneffectief wordt gewerkt;
- De werkzaamheden om klanten aan het werk te helpen te lijden hebben onder het gebrek aan beschikbare middelen vanuit het Participatiebudget;
- De werkgeversbenadering in zeer beperkte mate vorm krijgt;
- De feitelijke formatie met 8,0 fte wel behoorlijk lager ligt dan de 9,2 fte die gemiddeld gezien gangbaar is in andere gemeenten met dezelfde aard en omvang van de werkzaamheden.

Autonome ontwikkeling klantenbestand

Eind 2015 ontvingen 173 huishoudens een participatiewetuitkering. De verwachting is dat eind 2016 het aantal huishoudens met een participatiewetuitkering met 25% is gestegen naar 216. De redenen hiervoor zijn de aanscherping van de werkloosheidswet waardoor klanten eerder een aanvraag in het kader van de Participatiewet zullen indienen. Verder zijn er met de komst van de Participatiewet nieuwe doelgroepen bij gekomen die voorheen gebruik konden maken van de Wsw en de Wajong. Tot slot is het aantal statushouders wat de gemeente moet vestigen sterk gestegen en deze statushouders komen allemaal in aanmerking voor een uitkering in het kader van de Participatiewet.

Verbetermogelijkheden toekomstige uitvoering werk en inkomen

Om de doelstellingen van het Beleidskader Participatiewet 2015-2018 nog beter te kunnen realiseren en gelet op de door uw gemeenteraad aangenomen motie "Werken aan Werk" is er een aantal geprioriteerde verbetermogelijkheden geformuleerd:

- 1) Allereerst is het van belang om de formatieomvang gelijke tred te laten houden met de ontwikkeling van het klantenbestand. Zoals aangegeven stijgt het klantenbestand in 2016 naar verwachting met 25%. Er wordt dan ook voorgesteld om de formatie met 2,0 fte structureel uit te breiden. Hierbij is uitgegaan van de bestaande formatie van 8,0 fte en niet van het gemiddeld gangbare bij andere gemeenten van 9,2 fte, omdat we kosteneffectief willen blijven werken. Voor alle duidelijkheid wordt hierbij nog vermeld dat deze uitbreiding dus feitelijk nodig is om de huidige uitvoering c.q. werkwijze te kunnen continueren.
- 2) Om de doelstellingen van het Beleidskader Participatiewet nog beter te kunnen realiseren en daarnaast zo goed mogelijk uitvoering proberen te geven aan de aangenomen motie is het van belang om de inzet op uitstroom uit de uitkering te versterken. Dit kan het beste worden vormgegeven door drie onderdelen gelijktijdig door te voeren, te weten meer capaciteit voor consulenten werk, extra budget voor trajectkosten en de nadere vormgeving van de werkgeversbenadering. Als we namelijk meer klanten uiteindelijk aan het werk willen helpen, dan moet er meer met klanten gesproken worden om hun mogelijkheden in kaart te brengen en het traject te begeleiden. Daarom is er dus meer capaciteit voor consulenten werk nodig. Om het traject richting werk zo succesvol mogelijk te laten zijn, moet er ook voldoende budget zijn om bijvoorbeeld noodzakelijke scholing of een leerwerkplek van te bekostigen. Er is daarom dus een extra budget voor trajectkosten noodzakelijk.

Om daadwerkelijk te kunnen uitstromen is het van belang dat er voldoende geschikte werkplekken beschikbaar zijn en daarin speelt de nadere vormgeving van de werkgeversbenadering een cruciale rol. Er is in de rapportage geconcludeerd dat de werkgeversbenadering ofwel het bewerken van de vraagkant van de arbeidsmarkt (o.a. door het regelmatig bezoeken van werkgevers om mogelijke samenwerking te bespreken) op dit moment vanwege de huidige krappe formatie zeer incidenteel geschiedt. Dit betekent dat de uitstroommogelijkheden richting werk zowel op gemeentelijk als ook op regionaal niveau niet optimaal worden benut. Anderzijds is deze werksoort wel van groot belang om de banenafspraken die in het Sociaal Akkoord zijn vastgelegd te realiseren en zoveel mogelijk klanten aan (betaald) werk te helpen. Met andere woorden kan dus worden gesteld dat het vormgeven van een effectieve werkgeversbenadering van essentieel belang is om de doelstellingen van het Beleidskader Participatiewet en de door u aangenomen motie te kunnen realiseren.

Voor de invulling en vormgeving van de werkgeversbenadering is nadrukkelijk gesproken met Deventer Werk talent omdat zij hier veel ervaring mee heeft opgedaan en aantoonbaar succesvol mee is. Daarbij komt dat Deventer Werk talent ook ervaring heeft in het begeleiden naar werk van de nieuwe doelgroepen waar de gemeente met de komst van de Participatiewet verantwoordelijk voor is geworden. Dit zijn nieuwe klanten die voorheen onder de Wsw of Wajong zouden vallen. In het hierover gevoerde gesprek heeft Deventer Werk talent nadrukkelijk aangegeven dat zij zich, voor wat betreft de werkgeversbenadering, niet alleen richt op lokale werkgevers maar ook op de werkgevers in de regio's Deventer én Zwolle. Dit is noodzakelijk omdat het niet reëel is dat alle extra te plaatsen klanten hun plek binnen Olst-Wijhe zullen vinden. Het werkgebied moet dus niet alleen lokaal maar ook regionaal zijn.

3) Zoals hiervoor al is aangegeven hebben werkgevers een zeer belangrijke rol bij het zorgen voor voldoende werkplekken waar onze klanten aan het, liefst betaald, werk kunnen. Om als gemeente bestaande en startende lokale ondernemers, ook conform de afspraken in het Coalitieakkoord 2014-2018, zo goed mogelijk te faciliteren wordt voorgesteld om gebruik te maken van de dienstverlening van het Ondernemershuis Deventer. Het Ondernemershuis kan praktische gespecialiseerde ondersteuning bieden door ondernemers advies te geven op tal van terreinen, zoals op het fiscale of juridische vlak of op het gebied van marketing. Als extra meerwaarde geldt dat het Ondernemershuis al veel samenwerkt met zowel GROS Deventer die voor ons de Bbz-regeling uitvoert als Deventer Werk talent die de beoogde samenwerkingspartner is om de werkgeversbenadering nader vorm te geven. Het Ondernemershuis heeft het aanbod gedaan om zonder meerkosten de dienstverlening zoveel als mogelijk lokaal te leveren, zodat de ondernemers uit Olst-Wijhe niet naar Deventer hoeven.

Tot slot wordt nog voorgesteld om het succesvolle project van Deventer Werk talent, Deventer scoort, net als in inmiddels veel andere gemeenten ook in een Olst-Wijhe op te zetten. Bij Olst-Wijhe scoort wordt via een netwerk van (lokale) ondernemers geprobeerd om zoveel mogelijk klanten aan betaald werk te helpen of werkervaring op te laten doen. Het instrument Olst-Wijhe scoort sluit dan ook zeer goed aan bij de door u aangenomen motie.

Voorstel

Om de doelstellingen van het Beleidskader Participatiewet nog beter te kunnen realiseren en om daarnaast zo goed mogelijk uitvoering te geven aan de door u aangenomen motie stellen wij voor om alle drie de hiervoor beschreven verbetermogelijkheden door te voeren. Hierbij stellen wij wel voor om de eerste verbetermogelijkheid, uitbreiden van de formatie, structureel door te voeren en de tweede en derde mogelijkheid voor de duur van eerst twee jaar te realiseren. Hiervoor hebben wij gekozen zodat gedurende deze pilotfase van twee jaar kan worden bekeken of dit deel van de verbetervoorstellen de gewenste resultaten oplevert.

DRAAGVLAK

Ten behoeve van de inventarisatie zijn er interviews gehouden met een aantal medewerkers van het team Werk, Inkomen en Zorg, vertegenwoordigers van de Cliëntenraad Participatiewet, Deventer Werk talent en het Ondernemershuis Deventer.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

In de rapportage is geconcludeerd dat de dekking van de voorgestelde maatregelen niet gevonden kan worden in het Participatiebudget en het zogenoemde BUIG-budget. In paragraaf 5.5 van de rapportage wordt tevens nog ingegaan op de ontwikkelingen en mogelijke gevolgen van het tussen het kabinet en de VNG afgesloten Bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom. Inmiddels hebben beide partijen op 28 april 2016 een uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom gesloten. Het akkoord ligt voor een ledenraadpleging voor aan de leden van de VNG en het VNG-bestuur neemt op 6 juni 2016 een definitief besluit over het uitwerkingsakkoord. Daarna zal ook duidelijk worden welke mogelijke gevolgen het akkoord heeft voor onze budgetten en in het verlengde hiervan in hoeverre deze extra middelen deels kunnen gelden als dekking voor het voorgestelde pakket van door te voeren verbetermogelijkheden. Zodra hier duidelijkheid over is, wordt u hierover geïnformeerd.

Bij het kopje argumenten hebben wij voorgesteld om alle onder punt 1 tot en met 3 genoemde verbetervoorstellen door te voeren. Hierbij is wel de opmerking gemaakt dat de instrumenten die genoemd worden onder de punten 2 (versterkte inzet op uitstroom) en 3 (aanvullende dienstverlening) eerst voor de duur van twee jaar worden ingezet om te bekijken hoe effectief ze zijn.

Voorgaande brengt dan ook de volgende financiële consequenties met zich mee:

Verbetervoorstel	Kosten per jaar	Dekking
1. Uitbreiding capaciteit met 2,0 fte t.g.v. autonome ontwikkeling groei klantenbestand	€ 150.000 (structureel)	€ 30.000 Uitvoeringsbudget Participatiewet ² € 120.000 meenemen in de Kadernota ³
2. Versterkte inzet op uitstroom: - Consulent werk (0,7 fte) - Extra budget trajectkosten - Werkgeversbenadering (0,7 fte)	€ 52.500 (pilot 2 jaar) € 94.000 (pilot 2 jaar) € 62.000 (pilot 2 jaar)	Totaalbedrag van € 208.500 voor de pilotduur als claim meenemen in Actualisatie financiële kaders 3 D's
3. Aanvullende dienstverlening: - Dienstverlening Ondernemershuis - Olst-Wijhe scoort	€ 20.000 (pilot 2 jaar) € 20.000 (pilot 2 jaar)	Totaalbedrag van € 40.000 voor de pilotduur als claim meenemen in Actualisatie financiële kaders 3 D's

Aangezien het eerste verbetervoorstel voortkomt uit een autonome ontwikkeling wordt voorgesteld om de resterende dekking van € 120.000 mee te nemen in de Kadernota. Voor wat betreft de dekking van de overige voorstellen wordt voorgesteld om deze als claim mee te nemen in de Actualisatie financiële kaders 3 D's aangezien deze voortkomen uit de intensivering van het bestaande beleid. Het plan inzake de Actualisatie financiële kaders 3 D's wordt budgettair neutraal meegenomen in de Kadernota.

AANPAK/UITVOERING

Als u instemt met het voorstel dan zullen de geformuleerde verbetervoorstellen in de tweede helft van 2016, onder andere rekening houdend met de door u aangenomen motie, nader worden uitgewerkt. Daarnaast zullen er bij de evaluatie van het Beleidskader Participatiebeleid aan het eind van dit jaar evaluatiecriteria worden opgesteld aan de hand waarvan na twee jaar kan worden bepaald of de ingezette instrumenten in de pilotfase het gewenste resultaat hebben opgeleverd en mogelijk gecontinueerd kunnen worden.

VOORSTEL

Wij stellen voor dat u kennis neemt van de rapportage Bestuursopdracht Uitvoering Werk en Inkomen en dat u instemt met het voorgestelde pakket van door te voeren verbetermogelijkheden en de financiële consequenties hiervan betreft bij de afwegingen in de Kadernota 2017-2020.

Burgemeester en wethouders van Olst-Wijhe
de secretaris de burgemeester

drs. D.L.W. (Dries) Zielhuis A.G.J. (Ton) Strien

<p><i>Informatie in te winnen bij:</i> Michel Bruggeman Doorkiesnummer: 0570-568142</p>

² Dit betreft een extra uitvoeringsbudget aangezien de gemeente met de komst van de Participatiewet onder andere ook verantwoordelijk is geworden voor extra doelgroepen zoals nieuwe Wajongers met arbeidsvermogen. Voor 2017 bedraagt dit budget € 24.000 en vanaf 2018 structureel € 30.000.

³ Dit gaat dus niet ten laste van het budget voor de decentralisaties.

Nr.	2016/
Onderwerp	Besluit tot kennis nemen van de rapportage Bestuursopdracht Uitvoering Werk en Inkomen

De raad van de gemeente Olst-Wijhe;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 3 mei 2016, nr. 2016/;

gelet op artikel, 147, lid 2, juncto 108, lid 1 van de Gemeentewet;

besluit:

1. kennis te nemen van de rapportage Bestuursopdracht Uitvoering Werk en Inkomen;
2. in te stemmen met het voorgestelde pakket van door te voeren verbetermogelijkheden en de financiële consequenties hiervan te betrekken bij de afwegingen in de Kadernota 2017-2020.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering d.d.

De raad voornoemd,

de griffier

de voorzitter

B.A. (Bart) Duursema

A.G.J. (Ton) Strien